

Bijlage 1a Notitie Das

Memo

Referentienummer
305953

Datum
27 april 2011

Kenmerk

Betreft
Dassencompensatie bouwplan Heiligerweg Margraten

1 Inleiding

In opdracht van Nouville Ontwikkelaars B.V. heeft Grontmij | Groenplanning een aanvullend onderzoek naar de Das uitgevoerd ter plaatse van en nabij de locatie waar bouwplan Heiligerweg wordt uitgevoerd. De locatie bestaat uit landelijk gebied ten noorden van de kern Margraten. Het terrein wordt begrensd door de Scheuldersteeg in het zuiden, agrarisch gebied in het oosten, de IJzerenweg in het noorden en de Holstraat/Eikenderweg in het westen. Het plangebied is ca. 25 hectare groot en bestaat grotendeels uit agrarisch gebied met akkers, grasland en fruitteelt (laagstam). De ligging van de onderzoekslocatie is aangegeven in figuur 1.

De aanleiding voor het uitvoeren van het aanvullend onderzoek naar de Das is het voornemen om het bouwplan Heiligerweg te realiseren. Het betreft een aanvulling op het onderzoek uitgevoerd door Groenplanning in 2008 en het onderzoek uitgevoerd door Heukelom Verbeek Landschapsarchitectuur in 2010.

In de huidige situatie is een compensatieovereenkomst aan de orde, die gebaseerd is op het voorstel van Taken Landschapsplanning zoals verwoord in het rapport uit het jaar 2000 "*Onderzoek natuurwaarden Heiligerweg*" ten behoeve van de Das. Deze vastgelegde compensatieovereenkomst is uitgewerkt op basis van:

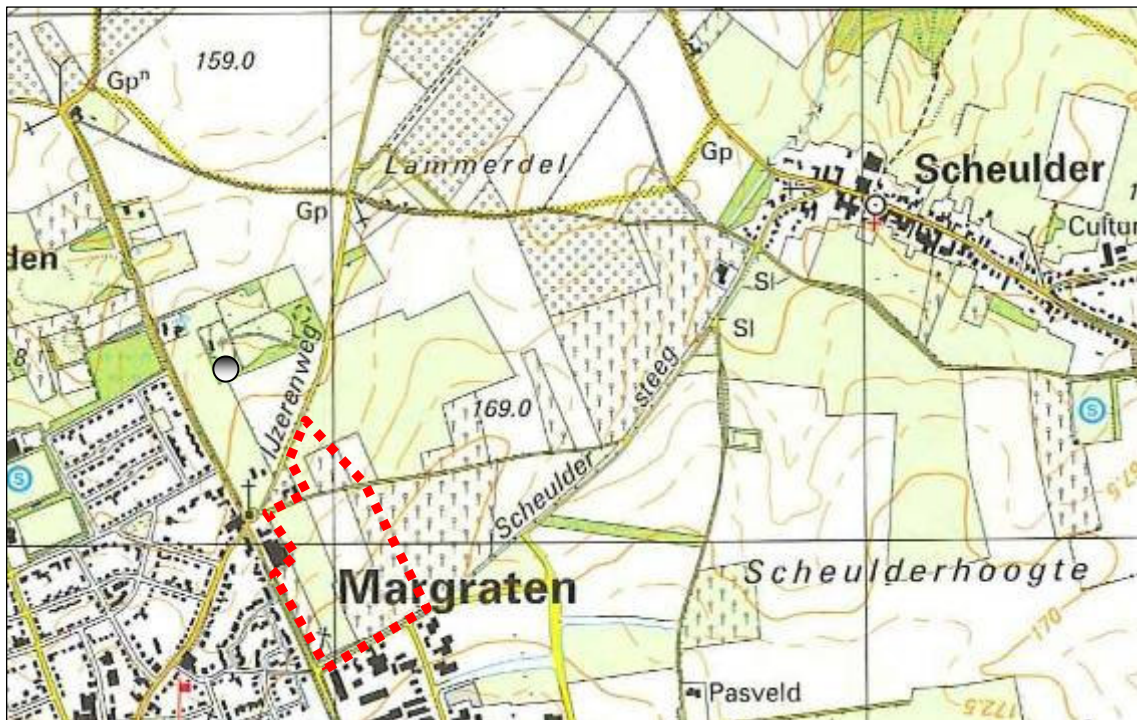
- Een groter bouwplan Heiligerweg dan voorliggend bouwplan.
- Een vervallen Beleidsregel Natuurcompensatie (GS 1997) waarin sprake was van een provinciale bescherming van flora en fauna en de compensatie van leefgebieden van beschermde soorten. In de Beleidsregel Mitigatie en Compensatie Natuurwaarden (GS, 2005) zijn geen compensatieverplichtingen voor flora en fauna meer opgenomen. Compensatie bij aantasting van Dassenleefgebied is sindsdien alleen aan de orde vanuit de Flora- en faunawet, waarbij het ministerie van EL&I bevoegd gezag is.

Op basis hiervan is nagegaan in hoeverre genoemde vastgelegde compensatieovereenkomst nog van toepassing is danwel deze gewijzigd dient te worden. Daartoe is op 6 april 2011 een veldbezoek uitgevoerd waarbij de Dassenburchtlocatie is bezocht. Ook is nagegaan of de locatie van het bouwplan wordt benut door de Das als foerageergebied.

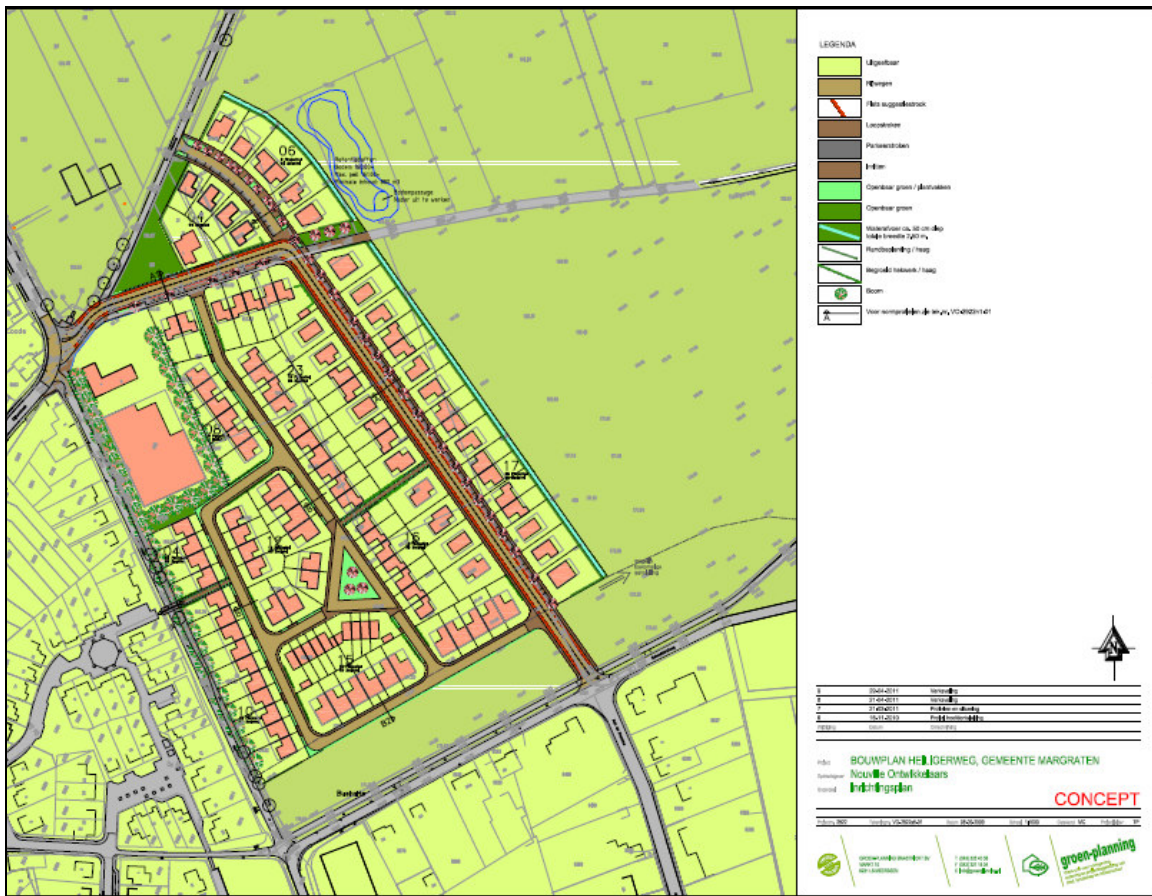

Foto 1 Situatie plangebied ter hoogte van de Holstraat.

Foto 2 De Dassenburcht met zichtbaar droog gras als nestmateriaal gelegen voor de ingang van het hol.

Kaart 1 Ligging van het plangebied het bouwplan Heiligerweg . Bron: ANWB / TDN

Figuur 1 Bouwplan Heiligerweg.

2 Flora- en faunawet

Ter bescherming van de Nederlandse flora en fauna is sinds 1 april 2002 de Nederlandse Flora- en faunawet van kracht. Uitgangspunt van de Flora- en faunawet is om soorten te beschermen, niet individuele planten en dieren. Het gaat daarbij om dat het voortbestaan van de soort niet in gevaar komt. Vaak gaan werkzaamheden en bescherming van de soorten goed samen, vooral als het werk zodanig wordt ingericht dat geen schade wordt toegebracht; dit zijn mitigerende maatregelen. Soms is het onvermijdelijk dat er schade wordt toegebracht aan beschermde planten en dieren en kunnen er overtredingen ontstaan met de Flora- en faunawet. Dit zijn veelal de verbodsbepalingen:

Artikel 9

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te veront- rusten.

Artikel 11

Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Tot vaste rust- en verblijfplaatsen worden locaties gerekend waarin zich kraamkolonies, paarverblijven, overwinteringsplaatsen en verblijven van groepen mannetjes bevinden, afhankelijk van de soort. Belangrijke migratieroutes en belangrijke foerageergebieden die van belang zijn voor de instandhouding van een rust- of verblijfplaats van de soort op populatieniveau, vallen eveneens hieronder.

Vrijstelling en ontheffing

Conform artikel 75 is het mogelijk om in bepaalde gevallen ontheffing of vrijstelling te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikelen 8 t/m 12. Sinds het vrijstellingsbesluit van 23 februari 2005 kent de Flora en faunawet drie beschermingsniveaus, veelal aangeduid met tabel 1 (Algemene soorten), tabel 2 (Overige soorten), tabel 3 bijlage 1 van de AMvB, en tabel 3 Bijlage IV Europese Habitatrichtlijn. De bescherming van de (broed)vogels heeft een apart beschermingsregime en zijn sinds 25 augustus 2009 onderverdeeld in de categorieën 1 tot en met 5 en overige soorten.

Het verkrijgen van een ontheffing of Vvgb (Verklaring van Geen Bezwaar) is afhankelijk van de mate van bescherming en van het belang. De werkzaamheden kunnen vallen onder de volgende belangen:

- belang a. de bepalingen betreffende de gemeenschappelijke markt en een vrij verkeer van goederen van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap;
- belang b: bescherming van flora en fauna;
- belang c: veiligheid van luchtverkeer;
- belang d: de volksgezondheid of openbare veiligheid;
- belang e: dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
- belang f. het voorkomen van ernstige schade aan vormen van eigendom, anders dan gewassen, vee, bossen, bedrijfsmatige visserij en wateren;
- belang g. belangrijke overlast veroorzaakt door dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort;
- belang h: de uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en in de bosbouw;
- belang i: bestendig gebruik;
- belang j: de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

Voor werkzaamheden of activiteiten vanuit een project zijn over het algemeen alleen de belangen d, e, h, i en j relevant. In onderstaand schema is de relatie tussen beschermingsregime en belang uiteen gezet.

Beschermingsniveau	Vrijstelling belang	Ontheffing of Vvgb nodig belang	Ontheffing of Vvgb gewaigerd
Tabel 1	d, e, h, i en j	Nee, wel geldt de zorgplicht (artikel 2 lid 1 en 2) conform de Flora- en faunawet.	n.v.t.
Tabel 2	Met gedragscode bij d, e en j, zonder gedragscode bij h en i	Zonder gedragscode bij d, e en j	n.v.t.
Tabel 3 bijlage 1	Geen	d, e, h, i en j	n.v.t.

Tabel 3, HBR IV	Geen	d, e, h en i	j
Vogels cat. 1 – 4	Geen	d	e en j
Vogels cat. 5	indien zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen, buiten het broedseizoen, anders geen vrijstelling	d of nee indien zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen	e en j indien zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat <u>niet</u> rechtvaardigen
Vogels overig	Buiten het broedseizoen	Tijdens het broedseizoen bij belang d	e en j tijdens het broedseizoen

Schema 1 Relatie tussen beschermingsregime, belang en of al dan niet ontheffing/Vvgb nodig is.

3 Inventarisatiemethode

Bij de voorbereiding van het veldbezoek is gebruik gemaakt van waarnemingsgegevens van de de in hoofdstuk 1 genoemde rapporten van Groenplanning en Van Heukelom Verbeek. Op 6 april 2011 is het plangebied bezocht. Dit veldbezoek is uitgevoerd door de ter zake kundige ecoloog ing. M.C. Bonder. Daarbij is de burchtlocatie bezocht en het gebied waar volgens de bestaande onderzoeksrapporten sporen van de Das zijn aangetroffen.

4 Resultaten inventarisatie

Tijdens het veldbezoek is geconstateerd dat de Dassenburcht, evenals in 2008 en 2010, is belopen. Op dezelfde locatie als in 2010 is een Dassenwissel aanwezig. In de directe nabijheid van de burcht zijn diverse sporen waargenomen, namelijk zogenaamde snuitputjes en wroetsporen. Ter plaatse van het bouwplan Heiligerweg zijn geen sporen van de Das aangetroffen. Het met een bruine stippellijn omkaderde gebied in figuur 2 kan op basis van de waargenomen sporen (Heukelom Verbeek Landschapsarchitectuur, Groenplanning en waarnemingen veldbezoek) worden beschouwd als preferent leefgebied.

5 Effecten bouwplan

In het rapport *Woningbouwproject Heiligerweg Actualisatie van de noodzaak tot natuurcompensatie* (Heukelom Verbeek Landschapsarchitectuur, 2010) is ingegaan op de aspecten oppervlakteverlies, versnippering en verandering populatiedynamiek. Daarbij heeft Heukelom Verbeek Landschapsarchitectuur de *Notitie Methodiek Natuurcompensatie* (Hoogerwerf et al., 2001) toegepast voor de berekening van de benodigde oppervlakte voor natuurcompensatie. Deze methode is door de provincie Limburg, die destijds bevoegd gezag was, goedgekeurd. Bij de effectbepaling zijn de volgende typen gebruiksruimte van belang (Hoogerwerf et al., 2001):

1. *Burchtlocatie, straal 50 meter.* Een hoofdburcht (ook wel kraamburcht genoemd) bestaat uit meerdere gangen (pijpen) welke meters onder het maaiveld en vanaf de ingang doorlopen. Door een straal van 50 meter rond de ingang van een willekeurige pijp toe aan te houden wordt rekening gehouden met ondergrondse uitbreidingen en het feit dat een Dassenburcht honderden vierkante meters groot kan zijn. Er wordt onderscheid gemaakt in hoofdburchten (kraamburchten) en bijburchten. Als aanvulling hierop wordt een regulier bewoonde burcht beschouwd als burchtlocatie.
2. *Preferent leefgebied, straal 500 meter.* Dit is het (fictieve) favoriete leefgebied van de Das en van wezenlijk belang is voor de Dassenfamilie.
3. *Het gebied tussen hoofdburcht en bijburcht.* De bijburcht is een “reserveburcht” die kan fungeren als uitwijkmogelijkheid wanneer de hoofdburcht wordt verstoord. Ook jongen die juist de ouders hebben verlaten kunnen hun intrek nemen in deze burcht.

4. *Foerageergebied en uitloopgebied, straal 500 tot 1600 meter.* Dit gebied wordt door de Das eveneens gebruikt om te foerageren.

Heukelom Verbeek Landschapsarchitectuur is bij de berekening van de natuurcompensatie uitgegaan van de punten 1 en 2, namelijk *Burchtlocatie* en *Preferente leefgebied* (zie figuur 11 van het rapport *Woningbouwproject Heiligerweg Actualisatie van de noodzaak tot natuurcompensatie*). Op basis van dit model komt zij uit op een compensatie van 1,15 tot 1,35 hectare.

Figuur 2 Situatie van de Das in relatie tot het bouwplan Heiligerweg (rood gearceerde gebied). De bruine pijlen zijn Dassenwissels, de grote grijze stip is de locatie van de Dassenburcht en de kleinere grijze stippen zijn sporen. Op basis van het sporenpatroon (Heukelom Verbeek Landschapsarchitectuur, Groenplanning en veldbezoek) is het preferente leefgebied bepaald en in het figuur met een bruine stippellijn omkaderd. Te zien is dat Bouwproject Heiligerweg buiten het preferente leefgebied van de Das ligt.

Grontmij | Groenplanning hanteert dezelfde indeling. In afwijking tot het genoemde model is ervoor gekozen het preferente leefgebied te bepalen aan de hand van de vondst van Dassen sporen op basis van gegevens van Heukelom Verbeek Landschapsarchitectuur, Groenplanning en het veldbezoek. In figuur 2 is de verspreiding van de Dassen sporen weergegeven. Hier is een patroon zichtbaar met een concentratie van sporen. Dit gebied wordt beschouwd als het preferente leefgebied van de Das en is begrensd met een bruine stippellijn. De overige verspreid liggende sporen liggen in het uitloopgebied. Figuur 2 verbeeldt ook de relatie tussen het preferente leefgebied en het bouwplan Heiligerweg. Te zien is dat het bouwplan Heiligerweg in het uitloopgebied van de Das ligt en buiten het preferente leefgebied ligt. Dat betekent dat het bouwplan Heiligerweg niet wordt gerealiseerd in een foerageergebied die van wezenlijk belang is voor de Dassenfamilie in de burcht.

In het rapport *Woningbouwproject Heiligerweg Actualisatie van de noodzaak tot natuurcompensatie* (Heukelom Verbeek Landschapsarchitectuur, 2010) is niet ingegaan op de aspecten verstoring door geluid, licht en trilling. Ten aanzien hiervan worden de volgende effecten verwacht:

- Verstoring door trilling zal niet optreden, omdat bouwverkeer op minimaal ca. 250 meter afstand van de burchtlocatie zal gaan rijden. De burchtlocatie (inclusief 50 meter zone rondom de burcht) zal niet worden verstoord door trilling.
- Verstoring door licht zal niet optreden, omdat de Das voornamelijk 's nachts actief is en er wordt gewerkt tijdens "normale" werktijden bij daglicht. Uitgezonderd is de winterperiode, maar verwacht wordt dat het bouwverkeer op minimaal ca. 250 meter afstand van de burchtlocatie zal gaan rijden waarbij de hoeveelheid licht beperkt is. Er zal geen licht van het bouwverkeer terecht komen op de burchtlocatie, tenzij er wordt gereden met groot licht op de IJzeren Weg of Eikerweg. De woonwijk zal op minimaal ca. 250 meter ten opzichte van de burchtlocatie komen. De afstand ten opzichte van de burchtlocatie is voldoende groot, zodat licht afkomstig van de woonwijk nauwelijks invloed zal hebben op de milieuomstandigheden, mede omdat aan de noordzijde landschappelijke randbeplanting wordt aangebracht. Als de verlichting aan de noordzijde van de nieuwe woonwijk wordt geplaatst die uitsluitend naar de grond straalt, zal licht uit de woonwijk geen invloed hebben op de milieuomstandigheden. Los daarvan trekken in Zuid Limburg met enige regelmaat Dassen 's avonds woonwijken in, bijvoorbeeld de Maastrichtse wijk Sint Pieter, die in de nabijheid liggen van leefgebieden van de Das. Hier stoort de Das zich nauwelijks aan licht.
- Verstoring door geluid zal niet optreden, omdat bouwverkeer op minimaal ca. 250 meter afstand van de burchtlocatie zal gaan rijden.
- Optische verstoring zal niet optreden door bouwverkeer, omdat de Das voornamelijk 's nachts actief is en er wordt gewerkt tijdens "normale" werktijden bij daglicht. Uitgezonderd is de winterperiode, maar het bouwverkeer zal op minimaal ca. 250 meter afstand van de burchtlocatie rijden en uit het sporenonderzoek (Heukelom Verbeek Landschapsarchitectuur, Groenplanning en veldbezoek) blijkt dat zowel de Heiligerweg als de IJzerenweg weinig door de Das worden gepasseerd. Verkeerslachtoffers worden niet verwacht.

6 Conclusie en advies

6.1 Leefgebied Das

De gunstige staat van instandhouding van de Das zal niet in gevaar komen, indien:

- Bouwverkeer in de winterperiode niet rijdt met groot licht op de IJzeren Weg of Eikerweg of andere maatregelen worden genomen die voorkomen dat licht van het bouwverkeer direct op de burchtlocatie schijnt.
- Aan de noordzijde van de nieuwe woonwijk verlichting wordt geplaatst die uitsluitend naar de grond straalt.

Bij uitvoering van deze maatregelen zal verstoring op de Das zodanig beperkt zijn, dat de aanvraag van een ontheffing ex. Artikel 75 lid c van de Flora- en faunawet bij het Ministerie van EL&I niet benodigd is.

6.2 Compensatie leefgebied Das

Uit figuur 2 blijkt dat het woningbouwproject wordt aangelegd in een foerageergebied die niet van wezenlijk belang is voor de Dassenfamilie, namelijk in het uitloopgebied van de Das. De gunstige staat van instandhouding voor de Das is zodoende niet in het geding. Er is geen reden voor een compensatieverplichting ten aanzien van de Das op basis van de Flora- en faunawet. De vastgelegde compensatieovereenkomst komt daarmee te vervallen en ook een wijziging wordt niet no-

dig geacht.